Protokoll

Klima Østfolds Arbeidsutvalg

10.08.2021
kl. 14:00-15:30
Sted: Råde kommunehus og Teams

Møte innkalt av: Guro Nereng

Til stede:
René Rafshol
Atle Ottesen
Cecilie Agnalt
Karoline Fjeldstad
Reidar Kaabbel
Gunhild Dalaker Tuseth (observatør)

Martin Norderhaug (admin, på Teams)
Frida-Marie Elstad (admin, deler av møtet på Teams)
Guro Nereng (admin)

Referenter:
Martin Norderhaug og Guro Nereng

Forfall:
Anne Beathe K. Tvinnereim

Vedlegg:
Pdf av presentasjonen (Teams).
NB! TEAMS-lenkene virker bare etter at du allerede er pålogga/inne i Teamet til Viken fk: Klima Østfold - PLAN

Saker

Rekkefølgen på agendaen ble gjort om underveis. Agendaen her gjenspeiler rekkefølgen på møtet, og ikke slik det forelå i kalenderinvitasjonen eller i presentasjonen som ble holdt.

De som er grå rakk vi ikke gjennom, men de orienteres om skriftlig i denne protokollen, i tillegg til orienteringer som var planlagt gis skriftlig.

1. Godkjenning og evt. justering av agenda
2. Protokoll fra forrige AU-møte, godkjenning gjøres på epost
3. Forberedelser til Ordførersamling i Klima Østfold 26. oktober: *Utdeling av Klima Østfold-prisen og innspill til ny samarbeidsavtale*
    - Klima Østfold-prisen: Kort om jury og justering av kriterier
    - Diskusjon om elementer til Klima Østfolds neste samarbeidsavtale som skal gjelde fra 2023
    - Gjennomføring av samlingen, inkl. AUs roller
4. Neste AU-møte er berammet 23. november. Behov for andre AU-møter?
5. Avslutning – Guro
6. Ny inndeling i innsatsområder i Klima Østfold som følge av klimaplanarbeidet

7. Bruk av «AUs pott til gode klimatiltak»
8. Kort om de pågående prosjektene
9. Kort status, økonomi
10. Kommunikasjon (Martin), bl.a.:
    - Status Teams og deling av dokumenter på web
11. Faginnlegg fra Guro:
    - Viktigste funn fra IPCC-fremleggelsen 09.08.2021
    - Bakgrunnen for Østfold-kommunenes ambisiøse klimamål (repetisjon for noen. Nyttig for relativt ferske «AU-medlemmer»

Følgende orienteringer formidles skriftlig:

- Orientering om idé: Fellesinitiativ i Viken for etterspørsel av bærekraftige fossilfrie drivstoff i transportintensive anskaffelser
- Orientering, status og anbefaling: Race to Zero-kampanjen (promotert av Osloregionen)
- Orientering om daglig-leders observatørrolle i Osloregionen

1. Godkjenning og evt. justering av agenda
Agenda ble godkjent. Vi vil omrokkere på postene ved behov.

2. Protokoll fra forrige AU-møte, godkjenning gjøres på epost
Guro vil sende ut påminnelse. Dette var OK for AU.

3. Ordførersamling i Klima Østfold:
Utdeling av Klima Østfold-prisen og innspill til ny samarbeidsavtale

Første underpunkt: Gjennomføring av samlingen, inkl. AUs roller:

- Vi har en dato-kollisjon med 26. oktober – da er det samling for ordførere i regi av KS og Statsforvalteren
    - Datoer ble diskutert og vi landet på 20. oktober som sannsynlig best egnet. Martin holder i videre.
- Kalenderinvitasjon er sendt ut fra Martin. Martin endrer når dato og sted er klart.
- Rollefordeling, admin:
    - Praktisk og kommunikasjon: Martin
    - Faglig Klima Østfold-prisen: Guri B.
    - Faglig/gjennomføring, ny avtale: Frida
- AU-medlemmers roller, vi landet i møtet:
    - Innledning/velkommen: Reidar
    - Utdeling av pris: Flere/alle fra jury
    - Avrunding/vel hjem: Cecilie A.
    - Andre roller?: Om man kommer på flere roller som må dekkes i planleggingen tas dette fortløpende.

Andre underpunkt: Klima Østfold-prisen 2021: Kort om jury og justering av kriterier:

- Jury: René Rafshol (Klima Østfold), Gunhild D. Tuseth (KØ/Statsforvalteren), Stine T. Nygaard (Klimapartnere)

- Kriterier:
    - Har vært bygget på kriteriene til «ZERO-prisen» (Årets lokale klimatiltak) for å lette senere nominasjon til denne prisen
    - Justering 1: Klargjøre at tema-relaterte prosjekter kan nomineres sammen, men ikke for stort antall

- Justering 2: presisere enda tydeligere enn sist at «sirkulærøkonomi-tiltak» også er mulig å nominere.
- Se begreper som er framhevet i blått i presentasjonen fra møtet.

Tredje underpunkt:
Diskusjon om elementer til Klima Østfolds neste samarbeidsavtale som skal gjelde fra 2023

- Anbefaling fra administrasjonen etter forrige AU-møtes innspill angående Klima Viken: At man går for to separate avtaler som kun viser til hverandre. Dette gir fleksibilitet for ulike utfall fremover. Noe vil også skje før avtalen vil vedtas på Klimarådsmøtet i 2022.
- **Vedtak:** AU bifalt dette.

- Skisse til gjennomføring / Tidslinje:
  - Har fått første innspill fra klimakontakter
  - Innspill fra dagens AU-møte?
  - Frida og Guro bearbeider. Stafettpinne gis til Frida
  - 31. august: Flere innspill fra Klimakontaktene
  - ??. oktober: innspill fra ordførerne på Ordførersamling
  - Frida bearbeider
  - Siste innspillsrunde med klimakontaktene skriftlig eller på klimakontaktmøte i November (Des?)

Oppdatering: I etterkant av AU-møtet har admin besluttet å benytte ekstern hjelp fra Ruth Astrid Sæther som vil holde i utarbeidelsen av teksten og delta på alle møtene. Frida holder i prosessen.

*Ved behov inviteres det til AU-møte mellom Klimakontaktenes innspill og Ordførersamling, se punkt 4 om AU-møte.

- **Første innspills-runde fra AU om neste Klima Østfold-avtale**
  - AU så over gjeldende avtale hver for seg
  - Klima Østfold (underforstått: Leder/Sekretariatet?) må være en aktiv samtalepartner/sparringspartner for kommunene).
  - Kanskje man skal skille tydeligere på *sekretariatets* rolle og *samarbeidets* rolle?
  - Hjemmelekse til AU før ordførersamlingen: bør det presiseres noe mer om hva KØ-sekretariatet skal være for AU?
  - Utover dette hadde AU ikke tilbakemeldinger, det meste kan vel videreføres?
  - Guro mener at hun og klimakontaktene ved forrige revidering kanskje ikke tok så mange steg tilbake og så på hva som manglet. Henvisninger til Parisavtalen ble inkludert. Nå er det nok flere referanser (For eksempel til deler av FN17) og presiseringer som kan inkluderes. Dette legges fram for Klimakontaktene (Vi rakk ikke å gå gjennom disse i detalj i AU-møtet)

  - «Praktiske» spørsmål til AU:
    - Hvor lenge bør avtalen gjelde?
      - Vi har hatt to 3-årige og en 5-årig avtale til nå.
      - **Vedtak:** 5 år er OK.
    - Er det behov for evaluering av Klima Østfold-arbeidet for god forankring videre?
      - Det er lenge siden forrige evaluering (Før avtale nr. 2). Burde man gjøre en evaluering nå? Det er dårlig taiming mtp periode uten daglig leder.
      - AU: Det kan være hensiktsmessig, men det er ikke noe poeng å skape mye arbeid uten at det er et behov. Kommuneadministrasjonens erfaringer er viktige mtp behovet for evaluering. Det er viktig at KØ ikke blir et organ som man kun er medlem av (noe

som neppe er tilfellet med KØ). Men det er viktig å utvikle seg i takt med kommunenes behov.

- **Vedtak:** Behovet for og strategiske vurderinger rundt evaluering tas opp med

4. Neste AU-møte er berammet 23. november. Behov for andre AU-møter?

- Selv om ny daglig leder ikke skulle være på plass så holder vi fast på datoen og avlyser evt.
- Ikke behov for noe ekstra møte pr nå, men holder mulighetene åpne.

5. Guro ble takket av.

6. Fag-innlegg: Inndeling i innsatsområder i Klima Østfold som følge av klimaplanarbeidet

- Guro ønsket å prioritere å få legge frem dette muntlig for bedre eierskap i AU og heller ta de andre punktene fra agendaen skriftlig.
- De opprinnelige «Tiltaksområdene» til Klima Østfold døpes om til «Innsatsområder»
- De opprinnelige representerer ikke lenger bredden i Klima Østfolds nedslagsfelt (se bildet under), noe som har kommet frem som følge av den store runden med felles grunnlag for klimaplanarbeid. For eksempel mangler det viktige næringslivet og industrien, utover landbruket.
- Det jobbes fortsatt med å gi innsatsområdene fengende titler til nettsidene, og å skrive ferdig tekstene, men dette er temaene:

Handlekraftige kommuner
- Vi feier for egen dør og planlegger langsiktig

[Adjektiv] befolkning
- Vi tilrettelegger for og involverer for omstilling

Klimasmart landbruk
- (undertittel utarbeides)

Ambisiøst næringsliv
- Vi tilrettelegger for og samarbeider med næringslivet

Fossilfri transport
- (undertittel utarbeides)

Målrettet klimaformidling
- (undertittel utarbeides)

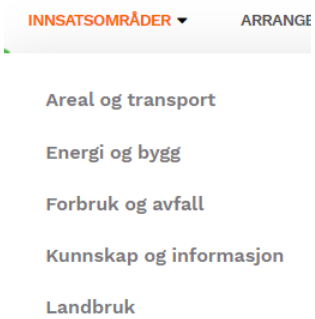

Temaer som vi helt eller delvis ikke kom igjennom:

7. Bruk av «AUs pott til gode klimatiltak»:

Dette rakk vi så vidt innom, men er også det som Guro vil ta skriftlig mer utdypende **HER** med AU.

Balanse/inn	Budsjett 2021	Regnskap 2021	
Saldo januar	275 000	275 000	
Utgifter			
Kompetansetilbud Brannvesen	100 000	37 778	Per juni 2021
Faglig støtte + kunnskapsgrunnlag	25 000	18 250	Per juni 2021
Annet	150 000		
	275 000	**56 028**	

- Det er foreløpig budsjettert med kr 150 000 her som ikke har fått et formål enda (Endelig sum vil avhenge av utgiftene til Kompetansetilbud brannvesen, der 2-3 arrangementer gjenstår fordelt over høsten og neste år)
- Forslag fra Guro: Spare om lag 100 000 til neste år, kombinere med «friske midler» da og benytte disse på å abonnere på /støtte utviklingen av «Folkets fotavtrykk» for alle kommunene (+ kommunenes egenandel). Som en plan B kan det vurderes å bruke deler av midlene på Kunnskapsutvikling
    - Folkets fotavtrykk har Viken fk nettopp besluttet å gi midler til, på vegne av kommunene, men etter årsskiftet (?) er dette ikke finansiert. Se mer her:
    - https://viken.no/tjenester/klima-miljo-og-natur/aktuelt-klima-miljo-og-natur/viken-styrker-forskningssamarbeid-om-klimadata-tilbyr-tjenesten-til-kommunene.105612.aspx
    - Dette verktøyet vil forhåpentlig kunne utvikles til å bidra i kommunenes arbeid overfor befolkning mtp forbruksrelaterte utslipp, og flere av klimakontaktene er svært interesserte.
- Midler som årlig tilføres denne posten har vært 150 000 siden den ble opprettet.
- René har et forslag som kan benyttes i tillegg:
    - Engasjere noen til å utarbeide retningslinjer og kriterier for mest mulig miljø- og klimavennlige arrangementer, inkludert tips om konkrete løsninger som kan tas i bruk
        - Burde inkludere tips om hvordan unngå dieselaggregat for eks.
    - Oppdatering: I etterkant av AU-møtet har det kommet frem at Hilde Rønning og Stein Cato Røsnæs i Viken fk. ønsker å / er i ferd meg å inkludere kriterier knytta til miljø- og klimavennlige arrangementer som skal få støtte av fylkeskommunen. Her er det synergier. Hilde og Guri Bugge er blitt bedt om å holde i koordineringen. Det kan fortsatt være et aktuelt arbeid å bruke «AU-pott» på, men man bør avvente resultatene fra Hilde og Stein Catos arbeid.

8. Oversikt over de pågående prosjektene

Det vises til eget notat og dessuten til overordnet oversikt i Handlingsplanen for 2021 (web)

Siste nytt er at en ny variant av prosjektet «Test av fossilfrie maskiner» har fått ny Klimasats-støtte. Dette ble kunngjort i sommer. Guri Bugge er arkitekt og Gabriel Wergeland Krog fortsetter den gode prosjektlederjobben!

9. Status, økonomi

Administrasjonen foreslår å bruke et estimat av det som blir til overs av lønnsmidler i perioden uten daglig leder, på tekstutvikling til websidene. Vi har fått god og effektiv hjelp til dette tidligere av Ruth Astrid Sæther som kjenner oss godt, og som klimaavdelingen har en ramme-avtale med.

Det estimeres kr 285 000 til rådighet fra lønnsmidler, samt at det gjenstår ca. 30 000 kroner på ordinært budsjett til konsulenthjelp innen kommunikasjon. Det er usannsynlig at det er behov for så mye arbeid tilsvarende denne summen, men det vil være nyttig å kunne gå over de gjenstående på kr. 30 000. Eksempler på det som skal gjøres er ferdigstille tekster om Innsatsområdene, og tekster under menypunktet «Østfold-eksempler, slik at det ved årsslutt er minst én artikkel fra hver Østfold-kommune. Se eksempel her.

AU kan gjerne gå inn på Økonomi-regnearket for status: Klima Østfold budsjett og regnskap 2021
NB! TEAMS-lenkene virker bare etter at du allerede er pålogga/inne i Teamet til Viken fk: Klima Østfold - PLAN

Sist oppdaterte regnskapsstatus finner man på arket *Regnskap 2021 per 16. aug*

Guri Bugge vil ta over attestering av fakturaer etter at Guro slutter. Overlevering og nødvendig informasjon til samarbeidspartnere som skal fakturere oss er formidlet/blir formidlet.

Dette punktet avklares videre på epost og Guri Bugge involveres.

10. Kommunikasjon (Martin), bl.a.:

- Kommunikasjonsplan oppdateres - Både for Klima Østfold og Klimasmart landbruk Viken

Opplasting av dokumenter på Teams og nettsiden

- Oppdatering av nettsiden underveis: Innsatsområder, kommunesider med mer.
- Pågående prosjekter der Martin er involvert: Klimasmart-kampanjen (Klimasmarte folk og firmaer), Enchant, Fossilfri 2030, Et skritt mot klimanøytralt landbruk, Test av fossilfrie maskiner og kjøretøy

- **"Fossilfrie dager for kommuner og næringsliv"**
  - Det planlegges et større event der alle relevante prosjekter "er med":
  - Lokasjon: Inspiria Science Center & Kalnes VGS
  - https://klimaostfold.no/2021/08/27/meld-deg-pa-fossilfrie-dager-2021/

  - En fossilfri dag (en for kommuner og en annen for næringsliv) hvor man får informasjon om, se og prøve fossilfrie maskiner og kjøretøy. Alle maskinene i prosjektet Test av fossilfrie maskiner og kjøretøy, elbiler, biogassbiler, elsykler med mer. Foredrag fra Gabriel Wergeland Krog, Erik Gathen (for å sikre klimavennlige innkjøp) og eksterne foredragsholdere.

Orientering – kun skriftlig:
Fellesinitiativ i Viken for etterspørsel av el, hydrogen og biogass i transportintensive anskaffelser

- Forslag fra prosjektet «vårt» (KØ og Viken fk) *Klimarådgiving i anskaffelser*
- Kommunene og f.k. jobber jevnt og trutt med anskaffelser av fossilfri *egen* kjøretøypark
- Prosjektet (ved Viken fylkeskommune og Klima Østfold) inviterer alle Vikens kommuner med på et felles krafttak for å etterspørre *vare- og tjenesteleveranser* med kjøretøy som går på elektrisitet, hydrogen og biogass.
  - Felles erklæring fra kommunene
  - Prosjektet følger opp kommunene med *implementering*
- Målet er å bidra til leverandørenes overgang til fossilfrie løsninger gjennom å sende et tydelig signal til markedet, som følges opp av handling
- Forslag:
  - Signering av erklæring knyttes Klima Viken-kick-off: Ordfører-signerings-event
  - Informasjons-videomøte med admin. i kommunene i forkant (tentativt 28. september)
  - Viken fk og Klima Østfold er avsendere av initiativet som følge av å være prosjekteiere

- I Østfold kan invitasjon om kunngjøring gå ut ved Anne Beathe og René (Avklares nærmere)
- Invitasjon til erklæring er testet ut på «testkommuner» for å få innspill

Orientering og anbefaling: Race to Zero-kampanjen (promotert av Osloregionen)
Utsettes/tas skriftlig.
Via Osloregionen har det gått ut invitasjon, blant annet via ordførerne, om at kommunene slutter seg til kampanjen *Race to Zero* i forbindelse med Klimatoppmøtet i Glasgow i November 2021.
Les mer her:
https://www.osloregionen.no/prosjekter/klima/race-to-zero-kampanje/

Intensjonen er super, men som alltid er det mye byråkrati forbundet med både vedtak, oppfølging og rapportering av slike initiativ. Med andre ord tid som tar fra det reelle klimaarbeidet. I Klimakontaktmøte har vi derfor i fellesskap landet på følgende anbefaling**:**

- Kommuner med oppdatert klimamål (og altså i tråd med «Race to ZERO – netto null) blir med *om de ønsker.*
- Enkel rapportering: Fordrer avtale med Viken og European Covenant of Mayors (Guri Bugge). Vinn-vinn med PentaHelix-(Klimaplan)prosjektet
- Våler, Skiptvet, Rakkestad og Aremark er ikke aktuelle pga klimamål
- Guro undersøker med Hvaler

Orientering om daglig-leders observatørrolle i Osloregionen
Bakgrunn:

- Viken fk trer ut av Osloregionen
- Osloregionen har siste året formelt opprettet *faggruppe* for miljø og klima
- Regionrådene i Østfold er representert med én administrativt ansatte i faggruppe for miljø og klima
- Osloregionen arrangerer også webinarer under vignetten «Klimaskolen»

Klima Østfolds daglig leder har fått tilbud om og takket ja til å være observatør i faggruppen for miljø og klima som et ekstra bindeledd til kommunene og kommunenes klimaarbeid.

Guro mener at ny daglig leder absolutt bør fortsette som observatør her for å oppnå synergier og sikre at man ikke arrangerer dobbelt opp med seminarer/webinarer.